

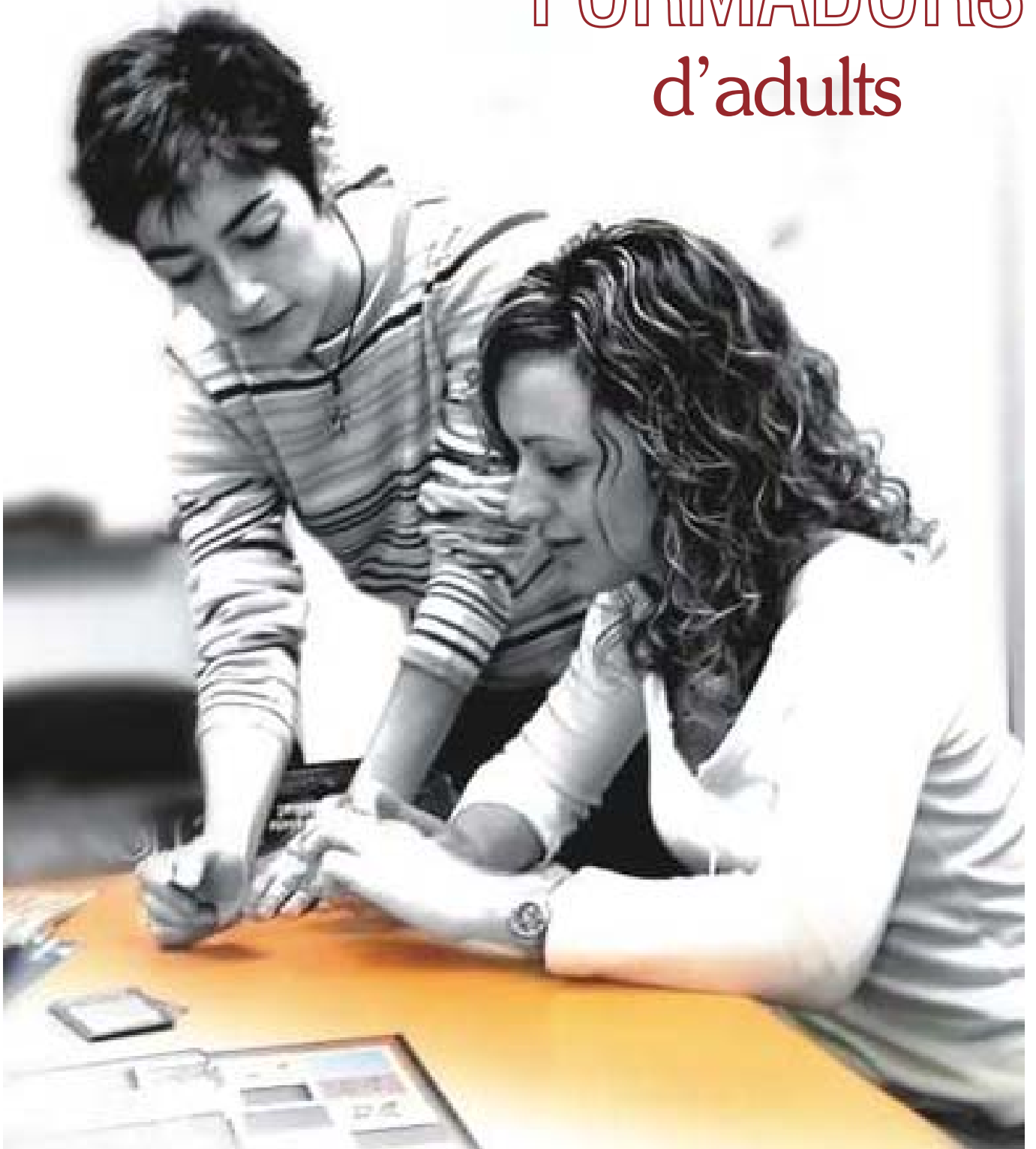
catalaunia

CALASSANÇ
sacerdot

4
4
8

Escola Pia de Catalunya
Gener-Febrer 2008

FORMADORS d'adults

Calassanç, sacerdot

Reflexions en veu alta, no prou dites al seu moment

El darrer dia de l'any, al matí, estava escoltant Catalunya Música. Sonava Gian Battista Gabrielli, músic venecià que va viure entre 1557 i 1612. El comentarista havia introduït aquella música d'orgue, recordant que, en les seves obres, Gabrielli exposava la particular arquitectura de la basílica de San Marco, amb els seus dos cors oposats. A aquest autor es deu també la composició d'una música per celebrar la victòria de Lepant, el 1571. Una música esplendent, per a una Església triomfant... No és d'estranyar l'efecte que em va produir l'audició: la meva imaginació treballava lliurement i unia diverses imatges sonores i visuals, en un còctel perillós... No patiu, ara us ho explico.

Aquell matí m'havia despertat amb la sensació indefinida que havia d'haver fet alguna cosa i no sabia quina. Tot menjucant l'esmorzar vaig fer una ullada als diaris. En primera plana, oferien una foto d'una manifestació *de la Iglesia*, a Madrid, encapçalada per una testa amb *solideo* vermell, i acompanyada de titulars provocadors. Va ser com un revulsiu dins meu, que no sols destapava els meus pitjors humors, sinó que també em despertava la memòria: «Ja sé què havia d'haver fet!», em vaig dir. I és que havia pensat fer un escrit a **catalaunia** a propòsit de la xerrada que em va tocar fer al recés que vam tenir a Tremp,

amb el clergat d'Urgell, el dia 15 de desembre passat. M'havia costat de preparar-la i, a l'hora de la veritat, el temps es va precipitar de tal manera que la major part de coses van quedar-se al tinter... i em van quedar ganes d'explicar-me millor.

¿Per què m'havia costat tant? El Provincial m'havia fet l'encàrrec d'una manera tan poc concreta que no ajudava gaire: «Sí, home, parla de Calassanç com a sacerdot...». «Molt bé, ja ho faré», vaig dir al final, una mica malhumorat. Però, a l'hora de preparar-ho, no venia cap inspiració. La imatge d'una possible cinquantena de capellans presidits pel bisbe (deixant de banda els companys escolapis que hi acudissin, que no em feien cap mena de por) em pesava com una llosa. Em deia a mi mateix que tenia una magnífica ocasió de comentar algunes intuïcions que havia anat trobant. Després s'hi va afegir un altre ingredient. Em venien al cap algunes converses amb persones que estimo, a propòsit de si ordenar-se sacerdot pot tenir algun significat tal com van les coses (per cert, els dedico aquest escrit. De res). Una barreja una mica explosiva, especialment perquè desvetllava dins meu antigues sensacions i temptacions de seguir un camí no clerical... I tornava a veure, amb la imaginació, les cares d'aquelles persones estimades i el seu camí concret. Això és el que al final em

va donar l'empenta que necessitava.

La primera guspira d'inspiració em va venir del fet, que a mi em resulta impressionant, que Calassanç entre els seus milers de cartes no citi ni una sola vegada (pel que he pogut anar comprovant i si no m'erro) cap de les obres de l'Església triomfant que es duïen a terme a la Ciutat, en la seva època. Em crida molt l'atenció que havent-hi arribat en 1592 i vivint on vivia, no digui ni una paraula per exemple sobre la construcció de la basílica de Sant Pere, en obres des del 1450 i acabada el 1626. El 1607, quan Maderna acaba l'actual façana exterior, Calassanç era a Roma. El 1626, quan la nova basílica és consagrada per Urbà VIII, Calassanç era a Roma. El 1629, quan Bernini comença la urbanització de la futura plaça i la seva famosa columnata, Calassanç era a Roma. I no en diu res, ni una paraula. Quin silenci tan cridaner!

De les coses se'n pot parlar parlant-ne, i també... callant. En un moment en què una certa manera d'entendre el sacerdocí era *parlat amb excés*, amb una exaltació indeguda, Calassanç amb el seu silenci eloqüent ¿m'ensenyava una *altra manera* d'entendre'l? Així va ser com se'm va ocórrer fer un cert paral·lel entre les cartes de Calassanç i l'argument dels capítols 4 al 10 de la Carta als Hebreus, on es troba un enfrontament similar. Per

dir-ho curt i ras: hi ha una manera *cristiana* d'entendre el sacerdocí, i tota la resta hauria de ser entesa com a contaminació, des del punt de vista cristià. No basta, doncs, preguntar-se si ser sacerdot o no ser-ho, sinó que cal preguntar-se de quina mena de sacerdocí estem parlant.

Mentre espigolava entre les nombroses cartes de Calassanç, vaig fotocopiar i subratllava el text de la Carta als Hebreus i m'anaven apareixent certes convergències estimulants. Explicar tot això requeriria molta estona. Posats a triar per abreujar, vaig inclinar-me per seguir un ordre purament cronològic, dins alguns anys prou significatius, mirant d'evitar la proximitat excessiva. I així pensava explicar-ho aquell dia a Tremp; però la circumstància de ser el tercer de tres va jugar contra meu, menjant-se'm el temps. Vaig barrejar l'ordre que havia previst i escurçar molt l'explicació. Em temo que no quedés gens clara la línia argumental que havia pensat. Tant, que vaig quedar prou descontent de mi mateix com per pensar a escriure alguna cosa per **catalaunia**.

Aquell dia, vaig començar per una cita de **1622**: *M'he oblidat moltes vegades d'escriure-us que no em doneu el títol de Reverendíssim, que ni tan sols mereixo el de Reverend, perquè no vull que ningú dels nostres me'l doni* (carta 127, 26 de setembre). Un començament una mica abrupte per dir-lo davant del bisbe que presidia. Per sort, jo no feia més que posar veu a idees i frases d'un altre prou més autoritzat... D'altra banda, valia més començar per una mena de declaració de principis prou clara. El nostre veritable sacerdot va abaixar-se i es va mostrar com un de qualsevol. Els intents de magnificar-se, ni que siguin sota l'excusa de l'excelsitud del ministeri, són una tergiversació.

De l'any següent, **1623**, vaig triar

per explicar diverses cites, totes elles per il·lustrar la distància entre la sensibilitat de Calassanç i la de molta gent de l'època (en aquest cas del P. Ambrosi, superior a qui agradava la parafernàlia religiosa) que s'imaginaven el sacerdocí en estreta relació amb els rituals, les desfilades religioses, la imatge pública dominant: *Pel que fa a la festa a què es refereix el P. Ambrosi, vull que es faci de manera molt simple [...] I la imatge de la Mare de Déu que no la portin en processó sense nou avís, ja que en el passat crec que es va fer més per l'interès del P. Octavi que pel gust del poble, i, a més, amb cert disgust per part dels sacerdots de la parròquia, als quals no vull que es disgusti en res* (carta 150, d'11 de maig). *Jo no crec que pugui venir a aquesta festa, però hi vindran alguns dels nostres, i no convé en el futur fer aquesta mena d'exterioritat de festa, sinó tan positivament com sigui possible* (carta 162, d'1 de juny). *Aquesta manera de celebrar les festes no va d'acord amb la nostra pobresa, per tant, una altra vegada, amb el favor del Senyor, es farà d'una altra manera, més simple* (carta 163, de 3 de juny). *Al P. Ambrosi li he de dir que ha fet algunes coses en aquesta festa que m'han disgustat molt. Tot i que jo li havia manat que no portés la corona de l'Emperador, ell en absència meva, se l'ha feta donar, i s'ha perdut la bola amb la creueta de plata que hi havia a sobre. I no he sentit menys el negoci de la cera, amb un tan manifest escàndol i poc bon nom del nostre hàbit. I, encara, que havia agafat diners de l'escola, que eren per a una finalitat, i ell pel seu compte els ha usat per a una altra. I, a més, la discòrdia o emulació amb alguns de la casa, tot coses ben indignes d'un religiós. Que el Senyor l'il·lumini* (carta 164, de 12 de juny). *En referència a la festa, vull que es faci positivament com la fan els Pares Caputxins, sense música ni ornaments com els anys passats, més aviat amb freqüentació de confessions i comunions per part dels*

alumnes, i amb alguns sermons per a bon exemple del poble (carta 180, de 31 d'agost).

Dins el mateix any, vaig usar una altra cita perquè no oblidem mai la doble finalitat de l'Escola Pia: la *reforma* de la societat i de l'Església. Cal no oblidar que la simple paraula *reforma* posava la pell de gallina en aquella època: *Preguin el Senyor que ens enviï un Papa que sigui reformador de tots els errors passats i fundador de totes les virtuts, cosa que el Senyor ens concedirà si li ho demanem devotament* (carta 168, de 9 de juliol). Tinc ben present que, en un Capítol General en el qual em va tocar participar, em va semblar notar una gran reticència a incloure en un dels textos l'expressió «*reforma de l'Església*». De fet, al final, va resultar exclosa, com si Calassanç no l'hagués dita mai!

La recerca en les cartes de **1626** m'havia ofert aquesta perla: *Quant a anar a les processons amb els alumnes, ja que n'hi ha el costum, no podem deixar de fer-ho pel moment, mentre no haguem pres una altra resolució, ja que qui a Roma, de fet, no va a les processons tampoc no hi hauria d'anar fora de Roma; però ja trobarem un remei amb el temps* (carta 410, de 29 d'abril). El remei va trigar quatre anys a arribar, però per fi en 1630 un Breu pontifici eximia els escolapis d'anar a cap mena de processons. Evidentment, l'opció era clara: per Calassanç, el sacerdocí trobava molt millor lloc educant els pobres que anant a lluir estendards i vestits de cerimònia pels carrers, enmig d'una cursa de competència...

En l'any **1639** hi vaig trobar dues cites. La primera: *Referent a fer ordenar aquests dos o tres clergues, estic d'acord amb el que digueu,*

però amb aquesta condició: que hauran de fer classe de gramàtica o de llegir i escriure, ja que si els sacerdots no fan classe, tots volen ser sacerdots per no fer-ne (carta 3036, de 5 de febrer), la vaig citar a Tremp, malgrat l'angúnia de dir-ho davant la cinquantena de capellans. Cert que no vaig dir (¿manca de temps? ¿manca d'ànims?) tot el que signifiquen per mi aquelles tres ratlles, ja que hi veig retratada una de les característiques que defineix la clerecia (amb totes les magnífiques excepcions que calgui): fer-se capellà era (¿era?) una forma de fugir d'estudi (mai més ben dit). Al cap i a la fi, em dic, la clerecia és una forma de funcionari, amb totes les temptacions d'aquesta condició, la més visible de les quals és posseir pacíficament la plaça aconseguida, a l'aguait de places millors. Calassanç, en canvi, pensava en un sacerdotci sense escalafó, a l'estil del que presenta la Carta als Hebreus...

En la segona: *Procureu mantenir el bon nom de les classes, que importa molt més que les confessions en l'església* (carta 3043, de 12 de febrer) hi trobo un judici de valor que a més d'un faria cruixir de dents. M'agrada per la seguretat personal que hi veig al darrere i per la similitud amb la imatge de sacerdot que la Carta als Hebreus contraposa al sacerdotci levític. Per cert, en assistir a una ordenació sacerdotal, ¿no heu tingut mai la impressió que assistíeu a l'ordenació d'un descendent d'Aaron o de Leví? Tot el ritual els cita sense parar, i margina la Carta als Hebreus. Si no us hi havíeu fixat, us convido que hi feu una ullada. Com també ens aniria bé una ullada crítica a altres contaminacions similars. D'entre les moltes que es podrien comentar, en prenc només un exemple. Tots els de la meva època tenim ben presents les cortines a l'interior del sagrari. ¿Una cosa sense importància? En el terreny simbòlic no hi ha res que sigui poc important! Cada vegada que obries el sagrari per

guardar-hi el copó, havies d'apartar la cortina... ¿Quina imatge mental es reforçava amb aquell gest? ¿La que es deriva de les disposicions que podeu rellegir al capítol 26 de l'Èxode o la de l'esquinçament descrit per Mateu 27, 51 (Lluc 23,45)?

No vaig trobar res més que m'interessés per al meu tema fins l'any **1644**, concretament el 25 de juny. Potser algú podria pensar que Calassanç no valorava gens, o prou, «la dignitat sacerdotal». Doncs no és així. Escriu: *Per aquest correu he rebut la vostra carta amb la notícia que us han ordenat sacerdot, i he estat molt content perquè espero que d'aquesta manera creixereu en el coneixement i l'amor de les coses espirituals i eternes i us fareu més apte per ajudar el proïsme «in utroque homine»* (carta 4203). Per Calassanç, la dignitat del sacerdotci és, per dir-ho així, la seva aptesa a facilitar dos aspectes: primer, el creixement de la pròpia persona en la seva dimensió espiritual. Sense això, el sacerdotci és pura exterioritat i ganes de fer el gegant. En això fan pensar precisament certs espectacles eclesiàstics, amb el seu ball de barrets i bastons, amb els vestits virolats, amb rituals passats de moda, amb els collets, amb les fumerades, amb els gestos d'obediència i inclinacions medievals... No vull carregar les tintes, però és un tema que s'hi presta i, de tant en tant, resulta sa descarregar una mica el fel acumulat...

Res de tot això sembla tenir importància real per Calassanç, malgrat que es vegi obligat per l'època en què viu, de tenir-ho en compte (la *supellectili*). Ser sacerdot, doncs, resulta útil primer per a la pròpia persona en la mesura que la posa en el camí del creixement en l'esperit. Naturalment, en l'esperit «sant», no en els esperits «impurs». Hi ha prou un model i mestre en qui emmirallar-se, per intentar evitar les desviacions, sempre possibles i dissortada-

ment massa presents. I, en segon lloc, el sacerdotci ens fa més aptes per ajudar el proïsme *in utroque homine*, una expressió curiosa, però interessant, perquè hi ha gent que pensa que el sacerdotci és per ajudar un home, *l'interior*, creant una divisió molt perjudicial entre la fe i la vida. Per Calassanç, aquesta divisió és inimaginable: l'ajuda és a *tot l'home*, en totes les seves dimensions. Cap ajuda no resulta ser *massa laica*. Tota ajuda forma part de l'ajuda a l'únic home. I, en una lectura cristiana, a Aquell que l'habita (i a Aquell que l'ha enviat). M'agrada també, aquesta visió de Calassanç, perquè la trobo propera a espiritualitats que m'han guanyat el cor. *Etsi Deus non daretur*, ell continuaria educant, n'estic segur! I això, més de tres-cents anys abans de Bonhöffer, que és qui va posar música contemporània a aquella lletra antiga!

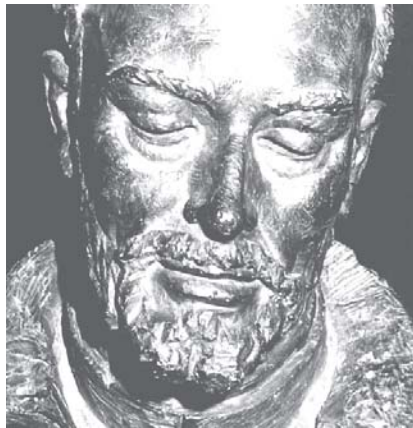
Em quedaven per mirar moltes cartes i em vaig centrar en les del darrer any de la seva vida, el **1648**, el mateix any per cert de la Pau de Westfàlia, de què ell, amant de la pau, ja no va poder gaudir. M'ha semblat trobar-hi força elements interessants, en frases més aviat curtes i tallants. Tan sols les cito, amb un brevíssim comentari... que no vaig poder fer a Tremp, i aquí tan sols insinuo.

Advertiu entre altres el P. Jacint que, si no s'ocupa en alguna cosa en servei de l'orde, no trobarà res escrit en el llibre de Déu; ja que «opera sequuntur illos»; i digueu això mateix a tots els qui fugen de la fatiga (carta 4520, de 4 de gener). Ocupar-se, *opera*, es contraposa als qui fugen de feina. ¿No us sembla que s'hi dibuixa una imatge de sacerdot feinejador *in utroque homine*, clarament enfrontada amb un sacerdot *de missa i olla*? Freno, per no allargar-me, tots els records de l'època en què, mentre treballava en la impremta, no deixava d'assistir a les reunions de capellans...

S'entén millor que es trasllueixin en els escrits de Calassanç *els mateixos sentiments de Crist*, com en aquest fragment: *He rebut la vostra carta [...] i m'ha consolat molt de saber que el nostre estimat germà Andreu de sant Francesc hagi tornat a habitar en el convent amb els nostres religiosos. Pel gran afecte que sempre li he tingut, he pregat el Senyor que el faci bon servent seu i imitador abans que res de la seva santíssima humilitat, en la qual podrà descobrir els misteris amagats als savis i prudents del món i reservats per als humils. Saludeu-lo de part meua i exhorteu tots els altres perquè progressin contínuament en el servei de Déu. Pel correu següent potser us podré escriure coses consoladores. I això és tot el que per ara se m'acut. Prego el Senyor que us beneeixi tots* (carta 4521, del 4 de gener). O en aquest altre: *Escric per saber alguna cosa del germà Francesc a Ancona i miraré de fer tot el que estigui al meu abast perquè no rodi com un vagabund amb deshonora del nostre hàbit i potser amb perill de la seva ànima* (carta 4529, del 8 de febrer). Per dir-ho clarament, el sacerdoci de Calassanç no és gens tonitruant, no maleeix, beneeix, és l'ofici de tenir pietat d'un pobre germà que havia fugit i retornava a casa, d'alegrar-se'n íntimament, de pregar perquè, retornat a casa, faci un camí d'humilitat i progressi amb tots els altres en el servei... mentre esperen paraules consoladores, que no van arribar fins força temps després de la mort del *santo vecchio*. Sembla ben bé un eco de la Carta als Hebreus. Proveu de comparar-ho, us hi convido. Aquest és el sacerdoci que ens escau, que val la pena, i no l'altre!

Per Calassanç, sacerdot és també sinònim de portador de pau: *He rebut la vostra carta i em sembla que fareu santament de no embolicar-vos amb cap assumpte en aquesta casa vostra ni amb els vostres germans, pregant el Senyor per la unió i la pau d'aquesta casa* (carta 4523, de 14 de gener). El

delier d'implantar la pau és una part important del sacerdot cristià, quan altres menes de sacerdots semblen trobar tan natural dividir el ramat i enfrontar-lo, en nom de no-sé-quinaes teories religioses, o polítiques... o, simplement, per interessos diguem-ne *d'escalafó!*

Encara recordo amb mal gust de boca certes bromes de mal gust a propòsit dels sacerdots a qui els tocava atendre pastoralment una comunitat religiosa femenina. Confesso que la primera vegada que vaig sentir entre rialletes allò del *damnatus ad bestias*, em vaig sentir profundament ferit. Com hi contrasta l'amplitud d'esperit i la senzillesa del sacerdot tal com l'entenia i vivia Calassanç: *He vist tot el que m'escriviu i m'alegro de saber que us dediqueu per pur amor de Déu a servir aquestes santes religioses del Mil·lèsim, de forma que en provegui un profit espiritual tant per a vós com per a elles* (carta 4525, del 19 de gener). Quina delicadesa de lligar íntimament el profit del sacerdot amb el d'elles! ¿O és que hem de pensar que el sacerdot no necessita progressar perquè ja és un *especialista* que res no ha d'aprendre de les persones a qui *atén*, com si fossin allò que ara en diem *usuaris*?

Sobre la relació entre el sacerdot i el laïcat, seria fàcil aportar moltes cites. Em limito a aquesta per no sortir del darrer any: *Aquí no ens oblidem de pregar per aquests germans nostres de Polònia perquè el*

Senyor els faci Ministres aptes per fer conèixer la veritat als seglars (carta 4531, de 15 de febrer). ¿Calia pregar per aquells sacerdots escolapis polonesos? Sí, calia fer-ho, perquè no era evident que sabessin fer la seva veritable funció: fer conèixer la veritat als seglars. O, dit d'una altra manera, no reservar-se-la per a ells mateixos com tan sovint ho han fet tots els clergats de totes les religions, començant pels denunciats per Jesús. Es queden la clau de la saviesa i ni entren ni deixen entrar-hi! Actualment, entre nosaltres, parlem d'un *nou nosaltres*. ¿Sabem ben bé el que volem dir, o continuarem mantenint *castes* dins la mateixa Església? La finalitat del sacerdot, ¿és, doncs, perpetuar *la diferència* o treballar per la seva desaparició?

Saludeu de part meua tots aquests religiosos de casa, i particularment el germà Francesc de sant Andreu, a qui vaig respondre fa dos correus, i li vaig enviar una carta per al seu oncle. Desitjo que aquest germà i tots els altres es facin contínuament més aptes en les lletres per poder ajudar el proïsme, i encara més en la virtut de la santa Humilitat, la qual, junt amb les lletres, fa les persones molt aptes per conèixer la veritat, i per estimar el bé veritable (carta 4532, de 15 de febrer). Admirable conjunció: la saviesa, la humilitat, el desig d'ajudar, les ganes de saber, assaborir i estimar la veritat, el bé veritable dels humans. Estem ben bé a les antípodes del sacerdot inflat perquè *sap coses que la gent no sap*, mentre ignora els secrets amagats des de la creació del món... És com una nova versió del capítol 23 de Mateu.

És ben cert que tenim uns adversaris visibles molt poderosos, i uns altres d'invisibles que no es poden comptar; esperem, però, que Déu beneït ens donarà gràcia per superar-ho tot. Vós animeu de part meua tots els d'aquesta casa perquè salvin les seves ànimes per mi-

Maria Maddalena de' Pazzi

Nascuda a Florència l'any 1566, als deu anys va fer la primera comunió a l'església de San Giovannino, llavors dels jesuïtes i ara dels escolapis. De molt joveneta entrà al monestir de les carmelites. És coneguda pels molts fenòmens místics que experimentà, per la seva vida de sacrifici en comunió amb Jesús Crucificat i pel seu missatge, sempre repetit, de la necessària reforma de l'Església, sobretot dels religiosos. Va ser formadora al seu monestir i morí a poc més de quaranta anys. Ella mateixa, per mandat del seu confessor, va escriure les primeres visions i després ho feren les seves companyes, anotant el que deia i feia estant en èxtasi. La següent pregària reflecteix la seva espiritualitat.

Oh Bondat infinita,
Vós ens heu elegit com a criatures vostres
abans d'existir, i per això heu pogut dir veritablement:
«No m'heu elegit vosaltres sinó que jo us he elegit».
Ens heu elegit fent-nos criatures vostres i creant-nos
a imatge i semblança vostra, mogut per la vostra bondat.
Ens heu elegit de bell nou en el sant baptisme,
fent-nos fills vostres quan no podíem aspirar a tant
si Vós no ens haguéssiu cridat a rebre aquest do.

Sempre i només per la vostra bondat, oh Déu meu,
m'heu elegit a mi i a molts d'altres
a consagrar-nos totalment a Vós.
Ens heu cridat de moltes maneres,
per inspiracions internes i per mil altres camins.
I sobretot ens heu elegit
per fer-nos capaços de Vós mateix,
per fer-nos conèixer i participar del vostre ésser.

¡Quina grandesa la de les criatures elegides per Vós!
¡A quin estat sublim han estat cridades,
i com serà de gran llur vilesa si responen
a la vostra elecció amb el pecat!
Oh dolç Espòs, contínuament vull demanar-vos
que totes les ànimes que heu elegit
tinguin coneixement perfecte del do rebut
i de tot cor renunciïn a si mateixes
per a lliurar-se al vostre servei.
Senyor meu, que n'és de necessària aquesta súplica
i com cal que Vós ens concediu aquesta gràcia
per tal que tots els vostres elegits
us serveixin sempre amb fidelitat.

tjà del nostre Institut, que és el camí de debò pel qual hem d'arribar al Paradís. Aquest exercici, però, esdevé per a uns la salvació, mentre que per a altres es converteix en un verí i condemna de

l'ànima. Vulgui el Senyor que tots entenguin aquesta veritat (carta 4549, de 17 de maig). Clarividència d'un home de noranta anys llargs! Així que aquest exercici pot ser salvació o verí... No és cosa,

doncs, tant de preguntar-se si ser o no ser sacerdot, sinó sobretot si estem dins d'una correcta comprensió del sacerdoci... cristià.

Enmig de la tempesta que enfon-

sava la nau de l'Escola Pia, la lucidesa de Calassanç és una llum que brilla enmig de la foscor: *Pel que fa a les nostres coses, en el moment que el parer humà les creu més lluny de solucionar-se, hem de creure que hi són més a prop, ja que on solen fallar els homes, Déu supleix; cal, però, que recorrem al Senyor, el qual té cura particular dels Pobres. M'agradaria que us dediqueu als estudis, i pregaré el Senyor perquè us doni a tots un nou esperit i fervor per dedicar-vos al nostre Institut* (carta 4555, de 6 de juny). ¿Barreja de temes, pròpia de la seva avançada edat i dels patiments extrems d'aquella hora dolorosa? ¿O, més aviat, testimoni convençut de la unitat de tots els temes vitals: la creu, la confiança, ser pobre, l'estudi, l'esperit nou, i la dedicació al servei *in utroque homine...*?

Calassanç està arribant a la seva consumació i plenitud de maduresa, havent après del tot la lliçó que es troba en aquell llibre obert, que és la Passió. Ja ha descobert prou per experiència allò que diu el veritable sacerdot cristià: *Déu meu, vinc a fer la teva voluntat*. D'un cop desapareixen tots els sacrificis rituals, i el propi temple, la cortina del qual queda estripada per sempre més. Un sacerdot mor per deixar pas a un de nou.

Així es pot comprendre millor la tessuderia d'aquell home, quan tot al seu voltant li va en contra, i els grans sacerdots de l'època el crucifiquen destruint la seva obra. Només que ell sap que es pot destruir allò que pot morir, però no la vida veritable de l'esperit: *Que el Senyor us doni a tots un esperit gran de profunda humilitat. [...] Pel que fa a vestir el nostre hàbit als novicis, tot i que ho podem fer lliurement, sembla que no podem continuar més endavant per causa del mal nom que els Adversaris han estès pertot arreu: que el nostre orde està extingit, però certament no s'ha extingit en nosaltres l'esperança del remei, qui sap si*

abans del que alguns s'imaginen (carta 4557, de 13 de juny)

Acabo ja amb un darrer tema, de les seves últimes cartes. Un exemple de l'actitud propera i misericordiosa manifestada per Calassanç a propòsit del terrible accident ocorregut a Savona. Ell mateix ho explica així: *A Savona, ciutat que dista 50 milles de Gènova, ha passat un cas terrible, el dia 6 d'aquest mes. Cap a les 5 de la matinada del dia següent hi va haver una tempesta molt gran, amb llamps i trons. Un llampec va caure en el lloc on guardaven per a servei de la fortalesa mil barrils de pólvora, la qual es va encendre i no sols va arruïnar la fortalesa, sinó potser una tercera o una quarta part de la ciutat, en la qual hi havia la casa de l'Escola Pia, la qual, com moltes altres cases, es va esfondrar, i va plaure al Senyor que hi morissin alguns sacerdots d'entre els nostres, els noms dels quals són [...]. Van quedar vius tan sols 4 de la comunitat [...], tots ferits, confiant en el Senyor que es curin. La resta de la ciutat ha quedat molt malmesa i amb perill de ruïna, ja que les cases han quedat esquerdades per totes bandes, i es diu que hi ha hagut més de dues mil persones mortes i unes 600 de ferides. Encara estan regirant les runes per trobar els morts i sepultar-los. [...] Aquí, a Roma, hi ha una gran carestia. La collita ha estat molt migrada, i el gra, que es venia a 10 escuts ha pujat en molt poc temps a 15 escuts i més i tot. Que Déu beneït ens augmenti la seva gràcia i ens beneïxi sempre* (carta 4564, de 18 de juliol). I hi torna, justament en la que deu ser la seva darrera carta, escrita l'1 d'agost: *El P. Pere Andrea que va estar una anys a Savona, on va tenir tracte amb molts benefactors, m'ha escrit per demanar-me que us faci arribar el seu prec d'escriure-li amb tot detall la calamitat que va afectar a molts i particulars devots i benefactors del nostre orde, especificant els noms i la desgràcia que els ha passat a ells, i*

també la calamitat de la ciutat, dels carrers i places, i on ha arribat el dany dels incendis. Escriuiu-me sobre això al més aviat possible per a consol d'aquell Pare, i ja que el Senyor amb tanta providència ha salvat la vostra vida i la del P. Josep de sant Agustí, us prego que useu tota la diligència possible per reparar i conservar les coses del nostre orde, que jo no deixaré de pregar el Senyor per aquest motiu, i és tot el que us havia de dir (carta 4577).

Un final definitiu: *és tot el que us havia de dir!* La desgràcia fortuïta, les víctimes, la carestia de vida per a la gent del poble, el patiment per la manca de notícies, el desig de conèixer l'abast de la desgràcia, els noms concrets dels perjudicats, l'agraïment pels qui havien salvat la pell, junt amb el desig que siguin diligents a oferir tota l'ajuda que puguin... aquest és el camp d'acció d'una nova litúrgia, que oficia en un temple sense parets. ¿No dibuixa *aquell sacerdot que ens calia*, que pels altres s'ha ofert ell mateix? Així compremem que *tenim un gran sacerdot a la casa de Déu*, com llegim en la Carta als Hebreus... ¿Resulta estrany o, al contrari, totalment congruent, que l'endemà d'haver escrit això s'allités, per no tornar-se a aixecar més fins a la seva mort, tres setmanes després, arribat ell també a la casa de Déu? No sé pas si m'he sabut explicar gaire millor, però veig que és un tema que porta molta cua. Molta teca per pensar! ☹☹

entrevista

Àngel Cuevas } *Estic content de ser un rector de parròquia*

 L'escolapi Àngel Cuevas va deixar una forta petjada a Igalada, no solament entre els milers d'alumnes que varen passar aquells disset anys per l'Escola Pia, sinó també entre tots els pares i mares d'alumnes, els mestres i, en definitiva, tothom qui el va tractar. Quan va marxar d'Igalada, el seu nou destí va ser una parròquia de l'Havana «vieja», al barri de Los Sitios que és el més degradat de la capital cubana, que és dir molt. François Mitterrand va advertir que «el socialisme de la misèria només porta a la misèria del socialisme», i l'Àngel Cuevas fa tot el possible per a pal·liar la misèria que envolta els seus feligresos.

L'ajut que li arriba d'Igalada és una gota d'aigua en l'oceà de necessitats de la Cuba d'avui, però com que els pobres són solidaris, a més de les medecines que Càritas lliura als que les necessiten, també pot lliurar *espejuelos* (ulleres) que obté de les donacions que li fan els mateixos veïns quan qui les portava deixa de necessitar-les perquè ha mort o n'hi han donat amb més graduació.

En un país on tot funciona a mig gas, l'Àngel Cuevas porta sempre un coet al darrera per a complir amb els onze centres de formació de mestres que coordina i amb els milers de parroquians de l'església de San Judas Tadeo i San Nicolás de l'Havana. El record d'Igualada, però, és perenne perquè alguns igualadins que passen per l'Havana li fan una visita.

— Moltíssim. Quan vaig marxar, pensava seguir la meua tasca docent, i em vaig trobar com a rector d'una parròquia i com a formador de joves escolapis. Mai m'havia plantejat ser rector d'una parròquia, però amb el temps em sento content i satisfet de ser-ho. Sense perdre el meu carisma escolapi (que porto al cor i mai no perdre), a Cuba treballo en una realitat molt més àmplia que el camp educatiu. Treballo en l'educació no formal i l'Estat no s'hi fica.

Deu anys després de la seva marxa, què recorda d'Igalada?

— Moltes persones amb noms i cognoms i, per tant, amb una relació d'amistat i estimació. A Igalada —com a Sitges— hi he estat una llarga temporada com a escolapi i m'ha permès de viure un seguit d'experiències personals molt intenses com a sacerdot i com a persona.

Segueix la peripècia vital dels que han estat els seus alumnes d'abans?

— És molt gratificant que de tant en tant em visitin ex-alumnes i familiars que saben que sóc aquí. Ara mateix recordo dos xicotets que varen venir fa poc temps fets unes persones responsables, però d'alumnes eren molt problemàtics i jo em creia que en el seu record em maleïen els ossos pels càstigs i bronques que havien tingut i, en canvi, es mostraven tan agraïts per la formació rebuda a l'Escola Pia d'Igalada que em vaig sentir molt emocionat. Han vingut a visitar-me molts antics alumnes i sempre és emocionant reviure velles històries, anècdotes i veure com han evolucionat.

La seva tasca a Cuba deu ser molt diferent de la que feia a Igalada.

Quina és la realitat dels habitants del barri de Los Sitios?

— Les persones són encantadores i jo em sento com peix dins de l'aigua. Surto pel carrer i molta gent (encara que siguin ateus) em coneixen, em parlen, comentem les coses de la vida... Sóc *el padrecito de la iglesia*. A nivell de participació i ajut són encantadors.

Les persones del barri tenen una gran ànsia de cultura i d'aprendre. La biblioteca de la parròquia té més de cinc-cents socis entre persones grans, joves, alumnes, mestres dels centres educatius estatals del barri... que saben que sense fer-los assistir a serveis religiosos poden utilitzar els llibres.

Econòmicament, en aquest barri nostre la gent en el seu conjunt viu molt malament perquè és una classe social molt baixa i amb recursos mínims. Socialment hi ha

molta degradació, amb economia submergida i, per tant, amb persecució policial directa. Tot i viure just al costat del rovell de l'ou de l'Havana –a poca distància del Capitoli– estem envoltats de molta misèria.

Els alumnes d'Igualada fan campanyes d'ajut a Cuba. Què més poden fer?

— El primordial és estimar la gent de tot el món. Que sàpiguen veure que no tothom gaudeix de les mateixes comoditats i que hi ha moltes persones que tenen moltes mancances. Han de conèixer que hi ha grans bosses de pobresa en altres llocs i sentir-se ciutadans del món. Que aprenguin a compartir les necessitats d'uns i altres.

Després, en la mesura que puguin, que transformin la seva sensibilitat en solidaritat, pensant en la forma d'ajudar. No és tant la qüestió material directament, sinó d'aprofitar els que viatgen a Cuba per a intentar conèixer més la realitat cubana. Abans de venir aquí seria bo fer una trucada i preguntar si cal algun medicament urgent, perquè són moltes les necessitats que tenen els habitants d'aquest barri.

Cal aprendre a ser ciutadans del món i no quedar-se en les limitacions geogràfiques i polítiques del món, que només empeteixen la persona. Cal tenir mires àmplies.

Com pot un educador conjuminar l'ensenyament religiós en un país on tot, fins i tot el petit comerç, és estatal?

— L'educació, si l'entendem estrictament com les escoles que coneixem a Catalunya –i a la majoria del món–, els religiosos no tenim res a fer a Cuba. L'educació, però, s'ha de veure en un mapa més ampli per a constatar que els religiosos podem fer una aportació magistral per ajudar a educar les persones. Anem sobretot pels camins factibles en aquesta realitat que són els de l'educació no for-

mal. Les parròquies i els centres de religiosos o religioses són llocs on tothom pot acudir sabent que tenim material per a formar-se, espais lliures on parlar i expandir-se, on es veuen les necessitats puntuals de cada col·lectiu realitzant tallers de recuperació de matèries educatives o creant grups de debat i discussió... Aquests són els conceptes que entren en allò que en diem educació no formal.

Com estan les vocacions escolàpies actualment a Cuba?

— En aquest moment tenim dos joves de 29 i 31 anys estudiant filosofia i teologia a Catalunya, que són futurs escolapis. En tenim alguns altres interessats i estimulats per a conèixer la realitat escolàpia que, tan de bo, es converteixen en clara vocació.

Vostè a Igualada va escometre les primeres obres de reforma de l'Escola Pia i comprovo que a la parròquia es troba fent obres de reforma. És un predestinat?

— No, en absolut. No tinc mal de pedra, però l'església té més de cent cinquanta anys i des d'en fa més de seixanta que no s'hi havia fet cap obra de consolidació i reparació. Algunes zones del temple estaven decaigudes i en perill. Ens hem vist en la necessitat de substituir bigues de fusta, perquè esta-

ven afectades pel corc i temíem perill d'esfondrament. Tant li feia que el rector fos jo o un altre, les obres s'havien de fer de totes maneres.

Com les financia aquestes obres?

— Aquest és l'únic santuari de tot Cuba dedicat a sant Judes i a sant Nicolau, que són molt venerats a l'illa. Si haguéssim de demanar diners als fidels del barri, seria impossible fer res, perquè són tots molt pobres. El que fem és anar a buscar ajut a l'exterior, on sempre es pot trobar alguna partida de donatius, encara que sigui petita. Amb això anem fent una petita bossa de recursos, que són els que ens estan permetent de fer el que tenim en marxa en aquest moment. A banda presentem projectes a organismes culturals internacionals, que són els que ens permeten les obres de restauració més importants.

Àngel Cuevas, que porta deu anys vivint a l'Havana, per llei ja deu ser ciutadà cubà.

— No. M'agradaria ser considerat ciutadà de Cuba i tenir la doble nacionalitat, però encara tinc el que en diuen carnet transitori. Espero que el govern em doni carnet de ciutadà permanent. Estic destinat a Cuba de forma transitòria dins de la comunitat escolàpia i el govern de Cuba em renova el carnet de residència temporal d'any en any, però jo voldria el carnet de residència permanent. Ara al desembre he demanat la renovació corresponent i Déu dirà quin termini em posen aquesta vegada.

Per cert, que el carnet d'identitat de Cuba és idèntic al que teníem a Espanya en temps de Franco. Fins i tot estan escrits a ploma.

— La veritat és que els recorda molt, però els nous ja els fan peti-

tets com els carnets espanyols d'ara. Als que som forasters, però, encara ens el fan del tipus antic.

Els igualadins que el visiten, què li porten habitualment?

— Medecines i material escolar, però el cert és que qualsevol cosa que ens portin ens va bé, perquè aquí es necessita absolutament de tot. Des d'agulles de cosir, passant per compreses higièniques, fins a cotó fluix, ulleres, roba, medicaments, esparadrap, llibres, llibretes... Tot és molt útil per a nosaltres, perquè hi ha molta necessitat. A l'hora de repartir, si una cosa no va bé per a una persona, li anirà bé a una altra. Ho repartim absolutament tot. Tot es recicla i tot té un ús nou. A vegades, abans de venir ens truquen per preguntar què necessitem, però moltes altres es presenten aquí amb el que volen, que generalment, com he dit, són medicaments i material escolar... Ara mateix, dels onze centres educatius de tota l'illa que coordino, només un té ordinador. O sia que si algú té un ordinador personal portàtil i ja no el fa servir, si vol, que ens el porti que nosaltres li donarem molt bon ús encara.

El rector d'una parròquia en un barri pobre deu ser una mena de conseller, metge, farmacèutic...

— El rector és bàsicament una persona que està al costat dels seus feligresos compartint les seves necessitats i acompanyant-los en tots els tràngols de la vida. Estem aquí donant testimoni, perquè som conscients que ni si fòssim prestigiadors podríem resoldre tots els problemes de la gent. Nosaltres, els religiosos, compartim les vicissituds i necessitats de la gent, tot i que potser tenim el recolzament de la congregació i de la família que ens pot ajudar en un moment donat. En general, però, el que volem és compartir absolutament la vida dels nostres feligresos.

Internet li serveix per a mantenir el contacte amb el món exterior?

— No. De cap manera. Aquí internet està molt limitat i molts dies ni tan sols funciona. Mai se sap el que pot passar amb els correus. El telèfon i alguns e-mails són el contacte bàsic amb els amics de Catalunya.

Es nota el treball de la parròquia en aquest barri?

— Es nota amb l'ús de la biblioteca, en els recursos educatius de repàs de matèries, en els tallers, en els diners que ens arriben de fora que ens permeten de dotar-nos de més serveis. La biblioteca,

per exemple, disposa de llibres de formació d'adults, per a dones.

Fa molt de temps que no ve a Igualada. És degut a la feina o per evitar demanar novament permís d'entrada?

— Si no ho dius a ningú et diré que em plantejo venir el mes d'abril, però encara no ho puc assegurar. Els meus germans i els meus amics potser em mataran, però he de dir que em trobo tan bé aquí, tan acompanyat, amb tanta feina, que els dies em passen tan de pressa que no tinc temps de pensar a viatjar a Catalunya. És bo recuperar les arrels de tant en tant, però m'apassiono tant per la feina que no trobo el moment de marxar.

La realitat de l'Havana és molt diferent a la igualadina?

— Molt, però la veritat és que em vaig adaptar molt ràpidament. El treball que estic fent m'ajuda a realitzar-me com a persona, com a cristià i com a capellà; per tant, no tinc cap mena de problema en entregar-me en cos i ànima al que estic fent.

Té la sensació d'estar a punt de viure una transició com es va viure a Espanya a partir de 1975?

— Sense entrar en qüestions polítiques, que no és la meua missió, puc dir que estem vivint uns moments apassionants on per la forma de fer i actuar de determinades persones es veu que alguna cosa està canviant. Es nota en l'ambient que alguna cosa s'està movent i Déu vulgui que arribi a bon fi, en pau i sense violència.

...

Hem visitat l'Àngel Cuevas un dia. Això ens permet de veure el servei de lliurament d'*espejuelos* als qui ho necessiten. La llàstima és que no hi ha prou graduacions per a tothom qui en necessita.

L'Àngel fa una gran tasca. ☺☺

sense/amb papers

Àngel Casas

Una de bona, però de veritat

Resulta que aquells que no som senegalesos, per viure «legalment» al Senegal, ens hem de procurar el que aquí en diuen *Carte d'identité d'étranger* (Carnet d'identitat d'estranger). Aquest carnet dura cinc anys, al cap dels qual cal renovar-lo. Però, cada any, durant el primer trimestre, has de passar per l'Oficina de la Policia d'Estrangers a fer-t'hi posar el segell i la firma del funcionari de torn, el qual anota aquest tràmit en un gros quadern apropiat al cas.

Fins fa un parell o tres d'anys, no més, l'Oficina de la Policia per als Estrangers era al centre-centre de ciutat, a la Plaça de la Independència que ens queda quasi a 10 km de la Parròquia dels Màrtirs. Però fa poc, en un terreny lliure al costat de la Parròquia hi han construït un edifici que, entre altres coses, allotja aquesta oficina per als estrangers. És qüestió de caminar, sense baixar de la vorera com cinquanta metres i ja ets a destinació. Perfecte.

Ara doncs, a principis de gener era qüestió d'anar a l'Oficina d'Estrangers; rarament cal fer-hi cua; saludar el funcionari que, amb els anys, ja ens comencem a conèixer, i fer el tràmit que no dura ni cinc minuts i que, a més, per als missioners (suposo que també per a les missioneres) és gratuït. Per a altra gent, cal pagar cada any al moment de fer aquest tràmit, em

sembla, 30.000 francs CFA (uns 45 euros). És doncs un tràmit que no costa gens de fer.

Vet ací que aquest nou edifici serveix també per a donar *Titres de voyage*. Jo no sé què vol dir exactament, però el cas és que, des de fa unes setmanes el Ministeri de l'Interior ha posat en vigor un nou tipus de passaport, que en diuen «numèric». I aquest document s'ha de venir a demanar a aquest mateix edifici. Sembla que és l'únic lloc de tot el Senegal que el pot lliurar. Jo no sé si un dia de Barça-Madrid hi ha tanta gent a les portes dal Camp Nou. Amb la diferència que al Camp Nou hi ha més d'una porta; aquí, en canvi, només n'hi ha una.

Per posar ordre a aquesta multitud, que ja està fent cua des de no sé quines hores de la matinada, hi ha uns soldadets que no estan per raons i tracten tothom pel mateix raser: tant si has de treure el passaport com si no... A fer cua!

Davant d'aquesta situació se'm va acudir una estratagema molt senegalesa: *chercher un tuyau* (cercar una canonada, és a dir «un endoll», un «enxufe»). El nostre rector, el *Père Pierre*, senegalès, i des de petit a Dakar, coneix moltíssima gent en tota mena de situacions. «No tindries pas un conegut dintre d'aquestes oficines que ens pogués estalviar la feina de fer cua?». «Sí, per cert, conec un tal

Hyacinthe T...». Es treu el portable (que és com en diem aquí del telèfon mòbil), parla amb el tal Hyacinthe que hi ha un pare «vellet» (on s'és vist, poca pena!), etc. etc. Quedem que demà dimecres ell serà a l'oficina des de les set del matí; que el telefonem i ens sortirà a buscar. (Parlo en plural perquè amb mi s'hi va afegir un escolapi italià que treballa amb nosaltres).

El dimecres en qüestió (que va ser el 23 de gener), després de celebrar la missa que «em tocava», la de 2/4 de 7, vam anar a les portes de l'Oficina per a Estrangers: una gentada immensa; tots del color del país, encara que amb matisos; els únics blancs érem el P. Franco i jo. Ens acompanyava un xicot de la Parròquia amb el seu «portable». Eren les set tocades. «M. Hyacinthe T...?». «Encara no he arribat. Estic en camí, arribaré pel carrer del col·legi X». «D'acord. L'esperem».

En aquestes que vénen els soldadets de torn (ho dic en diminutiu perquè feien la cara de ser molt joves, encara que de talles immenses) i posen ordre en aquell caos. Al P. Franco i a mi ens envien a la vorera del davant de la porta. Entre nosaltres i la porta hi ha un carrer bastant ample per on circu-

SENEGAL

len els cotxes. Els soldadets fan el sord a les nostres reclamacions (dites el més educadament possible) que tractaven de fer veure que no hi anàvem per cap passaport. Res de res: allà davant.

I això va ser la nostra «salvació». Al cap d'una estona d'estar allà, ja s'havia fet clar. El tal Hyacinthe T... encara no havia arribat, però un dels soldadets ens fa senyal des del davant de la porta d'anar cap a ell. Ens fa passar cap endins i ens adreça al despatx on havíem de fer el tràmit. (De totes maneres jo coneixia el camí, d'altres vegades). Què havia passat? El tal Hyacinthe no apareixia per enlloc...

Resulta que el funcionari que s'encarrega de posar el segell sobre les nostres *Cartes d'Étranger* ens havia vist a través de la finestra de la seva oficina que dona al carrer i va decidir fer-nos entrar perquè sabia que no hi anàvem per res de passaports i que no hi havia cap raó de fer-nos estar esperant. ¿No ho trobeu d'una gran amabilitat? ¿No ho trobeu bo de debò? Moltes gràcies a balquena... paraules amables d'un cantó i d'un altre...

Ja érem a punt d'anar-nos-en tot pensant a fer una altra trucada al tal Hyacinthe, per dir-li que tot estava resolt, i vet aquí que M. Hyacinthe T... es presenta a l'oficina on érem per saludar-nos i dir-nos que ens venia a buscar... uns tres quart més tard de l'horari previst (també molt senegalès). Vam parlar un moment mentre ens acompanyava cap a la sortida; no sense un puntet de vanitat a l'interior meu, de fer-me acompanyar per un personatge important... que significava que jo també era important (ehem!). Ell pel seu cantó va fer prova de políglota dient-nos bon dia en italià a l'un i «en castellano» a l'altre (que era jo).

Jo no deixo de treure'm el barret (*faire chapeau*) al funcionari que ens va fer entrar sense que li ho demanéssim, solament pel seu sentit comú, pel seu «bon» (boníssim) sentit comú. ☺☺

Per desvetllar
la pregària

69

Josep A. Miró

Antoine Chevrier

Va néixer a Lyon l'any 1826 i fou prevere de la seva església. Als trenta anys se sentí fortament impulsat a seguir més intensament el seu ideal sacerdotal de vida evangèlica. D'aquí va sorgir el que seria el grup 'du Prado' format per sacerdots i seminaristes diocesans cridats a imitar Jesús interiorment i també en les paraules i obres, exercint el ministeri en parròquies pobres. Morí als cinquanta tres anys, en 1879, i fou beatificat per Joan Pau II. Els seus apunts espirituals es van recollir en un llibre: «El veritable deixeble de Nostre Senyor Jesucrist» (Clàssics del Cristianisme, 61), on hi llegim aquesta pregària.

Us demano, Déu meu, que feu néixer en mi una gran compassió pels pobres i pels pecadors que és la base de la caritat.

Sense aquesta compassió espiritual jo no podria fer res. Susciteu en mi aquesta caritat compassiva per tal que pugui sortir a trobar les misèries del proïisme i dir com Vós, Jesús: «Veniu a mi i jo us alleujaré».

Feu que us imiti en la vostra bondat vers els infants, portant-los cap a Vós i oferint-los-hi signes especials de tendresa i afecte. Vull fer de pare i de mare per a ells ocupant-me'n amb afecte sincer per atreure llurs ànimes cap a Vós. Graveu en el meu cor, Mestre diví, aquesta paraula vostra: «Més m'estimo la misericòrdia que el sacrifici», i ensenyeu-me a guanyar els cors amb l'amor, no amb la rigidesa i amb la severitat. Ajudeu-me a no refusar mai fer un servei amb joia a qualsevol persona considerant-me per amor servidor de tots.

sd **P**

Voldria tenir com a divisa aquesta paraula vostra: «Preneu i mengeu», essent com un pa espiritual que ha de nodrir tothom amb la paraula, amb l'exemple i amb l'abnegació.

des d'una altra perspectiva

REFLEXIONS

Els mesos que porto des que he estat nomenat ecònom provincial m'han permès de mirar-me amb uns altres ulls la situació de la província aquí a Catalunya, d'on era lluny des de feia quinze anys.

En aquests anys els religiosos hem envellit. Com jo. És una obvietat, ja ho sé, però és un factor que determina força el nostre present i el nostre futur.

Però al mateix temps puc dir que l'Escola Pia de Catalunya no ha envellit. Hi ha moltes realitats joves, noves i de futur. Us en dic algunes:

- Les escoles, a molts nivells diferents. Tenim més alumnes, però també més diversitat, tant en els alumnes com en els ensenyaments. L'ensenyament no reglat quasi no existia quan vaig marxar al Senegal. El mateix es pot dir amb l'ensenyament professional.

- Les Fundacions amb una acció important cap al tercer i quart món. Dins d'aquestes realitats, Pont Jove i els pisos assistits. He tingut ocasió de visitar-los i n'he quedat gratament sorprès. Un treball ben escolapi, aquest d'ajudar joves que tenen risc d'exclusió social. ¿Què va fer si no Calassanç al Trastévere?

- Ni que no sigui a Catalunya, però formant part de la nostra rea-

litat, les viceprovíncies. La del Senegal, evidentment, ja la coneixia bé. He pogut conèixer una mica més la de les Califòrnies. En totes dues, a més de les bones accions que s'hi fan, una dada comuna: les vocacions, els religiosos joves.

- Els laics actius i compromesos són més nombrosos que fa quinze anys. Són també un element important de novetat i de futur. Segurament ens hi hauríem d'impli-car més per tal d'engrescar-los en la nostra vocació compartida.

El meu càrrec m'ha permès també posar-me al dia dels projectes que tenim, sobretot pel que fa a les escoles: l'antic col·legi de Lestonnac a Calella, el col·legi d'Igualada, el projecte a tirar endavant a Moïà, projectes encara menys concretats a Caldes, a Mataró, al mateix Calella, a Nostra Senyora... De projectes no en manquen i, gràcies a Déu, la situació econòmica de les escoles ens permet, de mica en mica, tirar-los endavant.

No puc acabar sense dir una paraula de les nostres comunitats pel que fa a l'economia. Hi ha una dada inevitable: Encara que en el conjunt no som deficitaris, els nostres romanents van disminuint progressivament. És natu-

ral. Els religiosos que van passant a l'edat de la jubilació tenen un temps de cotització a la seguretat social curt i en conseqüència unes pensions no gaire elevades. Recordeu que no fa gaires anys que vam entrar-hi.

Era amb aquests romanents sobretot que fa quinze anys ajudàvem els nostres germans, sobretot del Senegal. Avui, les necessitats del Senegal s'han incrementat per l'augment de vocacions i els nostres romanents han disminuït. Haurem de buscar noves vies per ajudar-los, com ja ho estem fent a través de la Fundació Educació Solidària.

¿Podem fer encara alguna cosa més? ¿Podem aconseguir que els nostres romanents no disminueixin tant? No hem de deixar de menjar, no hem de negligir la nostra salut. Però potser sí que podem reflexionar, individualment i comunitàriament per veure si hi ha despeses que podem racionalitzar. Vet aquí unes primeres reflexions des del meu càrrec, que intento viure com un servei al grup. ☹☹

Formadors d'adults

Tornem (l'Antoine i jo) d'una sessió de formació (dos dies) per a animadors pastorals de la diòcesi de Saint-Denis. El nostre bisbe havia encomanat a un nou equip (encapçalat per un diaca metge que comença la seva jubilació) de trobar noves maneres de formació permanent que, de manera transversal, ajudés a encarar la complexitat de la situació pastoral. Ens ha acompanyat una psicòloga de currículum variat, actualment encarregada de formació a la diòcesi de Versailles.

Atès que una de les feines possibles per a molts de nosaltres (però, com es natural, cal formar-se per tenir les competències necessàries) és la *formació de formadors* (especialment pel que fa als professors laics de les nostres escoles) en aspectes complexos de l'*aprendre a actuar* o de l'*aprendre a viure les relacions* o, encara, de l'*aprendre a ser*, o millor, la identitat pròpia més enllà de l'*aprendre els sabers escolars*, intentaré resumir en 10 punts el que he escoltat i he entès.

1 ▶ Nosaltres, els formadors, **podem aprendre**. Podem ser coautors de la nostra pròpia formació, a partir de les interactivitats i la interdisciplinarietat.

2 ▶ **L'apropiació** és la base de tota formació. Fer nostre el que hem après. L'experiència que se'n segueix és una gran llibertat.

3 ▶ Cal saber la missió pròpia per conèixer a quines **necessitats** hem de fer front i quins són els nostres **recursos** i per tant les nostres **febleses**. L'interès per la formació se'n deriva immediatament.

4 ▶ En un món tan complex com el nostre, **ningú no té totes les competències**, però és més fàcil trobar els recursos, les persones que ens poden servir de referència i les noves descobertes.

5 ▶ És important **ajustar-se a l'altre**. Més que adaptar-se, el que cal és establir la distància justa i oferir el que cal en el moment oportú. Formació és gradualitat.

6 ▶ **La flexibilitat** permet ajustar-se. Per acompanyar s'ha de conèixer el pas de l'altre i s'ha de reconèixer l'esforç que fa, més que mesurar-lo segons la nostra mesura. Comptar amb el temps.

7 ▶ Sense competència i professionalitat (que no necessàriament ve dels títols acadèmics) ningú no ens reconeixerà en el nostre món occidental. Per obtenir-la cal **sa-**

ber escoltar/entendre l'altre i la seva situació.

8 ▶ Des del punt de vista cristià, cal anar a l'essencial, reconèixer la font de la vida cristiana en el que significa **el baptisme**.

9 ▶ Des del punt de vista cristià, **la creació** ni que estigui desfigurada continua sent bona i bella (passar de la pastoral «du reproche» a la pastoral «du proche» (difícil de traduir del francès: passar d'una pastoral de gemecs a una pastoral de gratituds?))

10 ▶ Des del punt de vista cristià, demanar **la justa distància**: escoltar l'altre sense negar-se a si mateix.

Moltes més coses es van dir (xerrades curtes, trobades en petits grups o en gran grup) sobre la riquesa dels intercanvis, però són aquestes les que he retingut. Junament amb aquest conte (perquè també es va parlar a bastament de «la narració» com a forma bàsica de comunicació en temps de complexitat).

El dos servidors

Fa molt de temps, en un país llunyà, un home ric tenia dos servidors. Un dia els va cridar i els va

dir: «Tinc una tasca important a confiar-vos. He de fer arribar al meu amic que habita dalt la muntanya aquests dos sacs d'arròs. Cadascun portarà un sac. Preneu cura de vosaltres quan travesseu el bosc. Prepareu-vos ara, sortireu d'aquí una hora».

Els va acomiadar. El primer servidor va córrer cap a casa seva, va tancar la porta, es va agenollar i va pregar. El segon va fer el mateix a casa seva.

A l'hora convinguda, van tornar a casa de l'amo per carregar el sac d'arròs. El primer va carregar-se'l i es va posar en camí. El segon volia fer el mateix, però l'amo li va dir: «amb la meitat del sac en tens prou». El servidor va somriure i es va posar en camí, i pel camí es deia: «el meu company no té ni idea del que es pot demanar a Déu en la pregària. Després li ho ensenyaré».

Els servidors van arribar a casa de l'amic. Primer el que només portava el sac mig ple. L'amic li va dir: «Estic satisfet, has complert la tasca que t'havien encarregat». Quan va arribar el segon, que portava el sac ple, l'amic li va dir: «Estic content, has portat una càrrega ben pesant; te'n dono les gràcies».

En el camí de retorn, el que havia portat només mig sac va explicar al company com havia pregat. «Mira –li va dir–, m'he queixat davant Déu de la feblesa de la meva constitució i de la meva incapacitat per portar un sac ple i li he demanat que alleugés el pes del meu sac, i Déu m'ha escoltat».

L'altre va dir: «Jo també he exposat a Déu la meva feblesa i la meva incapacitat de portar un sac ple. I li he demanat que augmentés les meves forces, i Déu m'ha escoltat, m'ha enfortit i he trobat el treball més lleuger».

I per acabar, aquesta *perla* d'Einstein: «Vivim en un món on cal més energia per rompre un prejudici que per rompre un àtom!». ☺☺

El Simposi de Cullera

Antoni Baltà

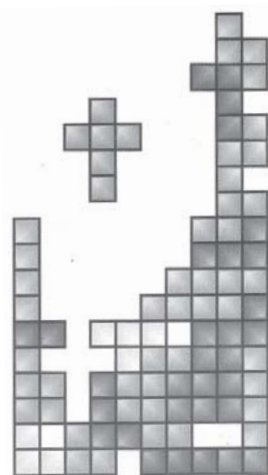
Del 24 al 26 de gener ens vam reunir a Cullera uns 160 escolapis, religiosos i laics,

provinents de totes les demarcacions d'Espanya. El títol del Simposi era «Una nova educació cristiana en una societat plural». El temps estava repartit entre ponències, treballs en grup i posades en comú, una intervenció final del P. General i una eucaristia, presidida per uns dels bisbes auxiliars de València.

Més que fer una crònica de les jornades, que per altra part, mirant el programa rebut, ja te'n feies una idea, crec que pot ser més útil enumerar les impressions que en poguérem treure, després de contrastar opinions amb altres participants.

- ▶ La dificultat que hi ha avui dia per dur a terme l'educació dels infants i joves, pels canvis tan ràpids de la societat.
- ▶ Cal prioritzar la persona per sobre de qualsevol altra consideració: mètodes, instrumental...
- ▶ Cal no tan sols fornir dades, sinó també ajudar a valorar la informació, per arribar a elaborar la *saviesa* (intel·ligència pràctica).
- ▶ Cal harmonitzar la proposta de coneixements amb l'atenció a l'afectivitat de l'educand (passions, emocions i sentiments).
- ▶ S'ha de completar el cultiu dels valors que poden ser dits *passius* (tolerància, llibertat...) amb els que suposen un pas qualitatiu més (diàleg, trobada...).
- ▶ La diversitat amb què cada educador assumeix la seva tasca, tant pot dificultar-li el treball com enriquir-lo.
- ▶ El paper imprescindible i determinant que tenen en l'educació en les nostres institucions els laics, treballant amb un mateix ideari.
- ▶ La utilitat de trobades així per engrescar-nos mútuament, per superar les dificultats que la feina diària comporta.
- ▶ El desig de ser fidels al carisma de sant Josep Calassanç, adaptant-se als temps presents.
- ▶ L'intercanvi d'opinions i valoracions diverses, per la diferent procedència dels ponents i participants.
- ▶ La sana amplitud de criteris per dur a terme l'educació, re-frendada per les paraules conclusives del P. General.
- ▶ La riquesa doctrinal, personal i testimonial dels ponents.
- ▶ La qualitat material de les instal·lacions on vam allotjar-nos.

Per tot això, certament crec que tots guardarem un bon record d'aquest Simposi.

viatges

Versos de finals de gener

QUAN algú va de viatge
l'envegen la gent d'arreu...
i el viatge és una creu.
Quan arribes a caseta
i el viatge s'ha acabat
sents un pau misteriosa
i no pares de pregar.
Fins que arribes al lloc teu,
que n'has fet de caminades
i de tràmits, ino ho proveu!
De Barcelona a Miami
tot passant per New-York,
el seient és un martiri,
l'avió va molt de pressa
les hores a poc a poc.
Et fan treure les sabates
la corretja, roba i tot,
et pregunten moltes coses:
quan has nascut i a quin lloc.
Si bades, amb les sabates
a les mans, com *entrepusses*
fins que trobes el teu lloc.
Viatjaven amb més calma
quan no hi havia avions.
De moment em quedo a casa,
és més barat i millor.

miami

Ciutat que mai no s'acaba
bon clima i vora del mar.
Nosaltres, els escolapis,
hi tenim una caseta
senzilla, bonica i clara;
bona gent i molt trempats.
Sembla un jardí quan la mires
amb tot tan ben disposat.
Dos sortidors nit i dia
li canten una cançó,
la cançó de l'aigua clara,

bateig de Nostre Senyor.
Els germans ens acolliren
amb la dolça germanor
que t'arriba dins de l'ànima
i et deixa caliu al cor.
Quin bé de Déu d'ex-alumnes
que troben en aquest lloc
el caliu dels vells col·legis
de Cuba amb gran enyor,
record de tants escolapis
que amb joia ho donaren tot.
Els anys no esborren encara
les hores de germanor.
No oblidaré de Miami
els germans que ho valen tot.
És Miami com Betània,
flaire de Nostre Senyor.

new york

Són milers les avingudes,
tants museus i tants paranys,
tantes casetes boniques
tants gratacels com gegants,
que els carrers són un prodigi
quan ja s'acosta Nadal.

L'Arbre de Nadal, magnífic,
una brasa de cristall.
El Parc Central amb les fulles
que tenen colors suaus
d'aquesta tardor daurada
que es perllonga com li escau,
és una visió impossible
d'oblidar, quin goig que fa!

A la parròquia divina
on ens vam allotjar,
Parròquia de l'Anunciata,
la missa era una flama
d'entusiasme i benestar;
minyonets de totes mides,
adolescents riallers,
jovent i famílies joves
amb els menuts de bolquers,
tots cantant i orant alegres,
aplaudint i tots pregant:
era un Pasqua florida
fins quan estava nevant.
Quines misses tan alegres
amb els cants dels jovençans!

Antoni Mora Vergés

Castellar del Vallès
Publicat a la revista **La Tosca**, de Moià
Desembre 2007

MEMÒRIA d'un heroi tranquil

El tema de l'ensenyament del català m'ha fet present el pare Llogari Picanyol i Pla, fill de Moià i durant un cert temps resident a l'Escola Pia de Sabadell. L'acció va transcórrer en la dècada dels anys seixanta del segle XX. El català estava proscrit de l'ensenyament i de la vida pública. Estudiàvem «comerç». Els fills de casa bona feien el batxillerat, per a continuar després fins a la universitat; els qui veníem del món del treball, en el millor dels casos començàvem la nostra vida laboral en una oficina o despatx tèxtil, repassant, tallant, empaquetant i transportant a l'esquena peces i peces de roba.

La tasca del pare Picanyol consistia a fer-nos classe de religió, però el fundador de les revistes «Sabadellum» i «Modilianum» ens va sorprendre en regalar-nos un petit llibre que havia pogut editar gràcies a algun mecenes local i que segurament no havia passat cap mena de censura. Eren els primers rudiments de la gramàtica de la nostra llengua. El tracte era senzill: qui aprovés català superaria l'assignatura de religió; els qui suspenguessin, haurien d'examinar-se de religió pel setembre.

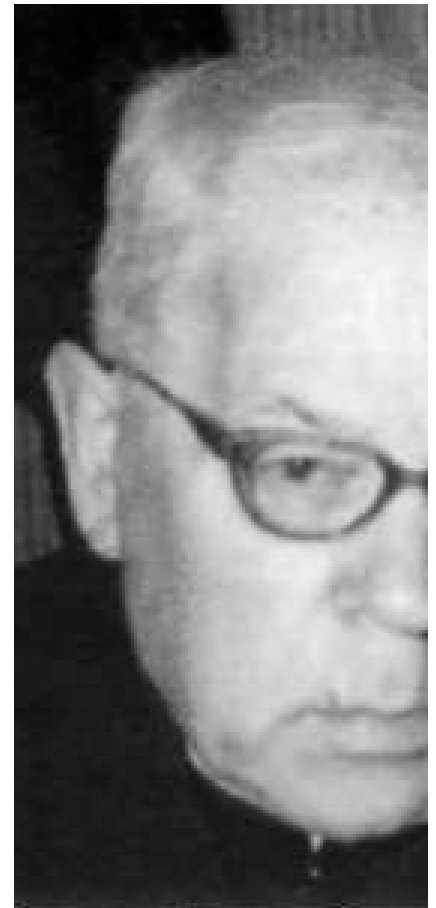
Teníem un company el pare del qual pertanyia a la Policia Governativa, aleshores anomenats «els grisos». Sembla que la decisió del pare Llogari no li va agradar gens,

i no va tenir cap pensada millor que venir un dia al col·legi. L'escolapi era un home menut i grassonet, la imatge mateixa de la bonhomia; el «gris», contràriament, era un homenàs de quasi dos metres d'alçada, des dels talons a la gorra de l'uniforme, que lluïa amb indissimulada satisfacció.

- *Quisiera hablar con usted, padre.*
- Doncs haurà de demanar hora a la consergeria. Aquest no és el lloc ni el moment per a poder-lo atendre.
- *Es sobre el tema de las clases de catalán, que no quiero que mi hijo lo aprenda.*
- El seu fill, com la resta d'alumnes de religió, han d'aprovar l'assignatura, i en això no faré cap excepció.
- *Padre, usted sabe que el catalán está prohibido, y que soy guardia. Si yo quisiera...* —li va sortir el to prepotent.
- Jove, és millor que surti ara mateix del col·legi i no torni. Si vol que el seu fill continuï amb nosaltres, ja sap les condicions. I abans d'amenaçar ningú, vagi amb compte, perquè certament no sap amb qui està enraonant!

El P. Llogari Picanyol el va deixar amb la paraula a la boca.

El fill del guàrdia va estudiar català, i va fer-ho de forma profitosa. En el meu cas, l'acció del pare Llo-

gari em va permetre de conèixer la meva llengua i la meva cultura; coses, ambdues, que han estat cabdals en la meva existència.

El pare Llogari Picanyol, prevere escolapi, estudiós de prestigi, fundador i mantenidor de les revistes «Sabadellum» i «Modilianum», és l'exemple palès de l'heroi tranquil, a qui dissortadament la societat oblida amb massa rapidesa.

A la seva memòria. ☹☹

RETALLS

NOTÍCIES

● Tal com es va comentar en la darrera edició, el dia 15 de desembre hi va haver el recés conjunt amb el clergat de la Seu d'Urgell a Tremp. El mateix dia, a Reus, tingué lloc la Nit de Santa Llúcia, amb el lliurament dels premis tradicionals. Entre ells ja va tenint carta de ciutadania el Premi «Joan Profitós» d'assaig pedagògic, que enguany recaigué en Maite Pujol i Mongay per la seva obra *Interaccions amb l'art a l'educació infantil*.

● Entre el 17 de desembre i finals de gener, la premsa va dur diferents notícies sobre la Caravana Solidària que porta ajudes a projectes de desenvolupament a Mauritània, Senegal i Gàmbia. Ens va agradar sobretot de veure que un dels destinataris era el Centre Féminin del barri de Sam Sam, que fins i tot apareixia en les fotos que vam veure tant a l'*Avui* com al *Què!*

● El mateix 17 el P. Alberto Foix va sortir de Barcelona, en viatge a Mèxic, a visitar els seus nombrosos amics. En tornava el dia 14 de gener, molt satisfet.

● Encara que, de fet, l'inici va tenir en ocasió dels dies de vacances de Nadal de 1967, la celebració discreta dels primers **40 anys de l'Arxiu Provincial** de l'Escola Pia de Catalunya es va fer el dia 19 de gener darrer. El pare de la idea, Josep Liñan, va ser secundat als seus començaments per diverses persones, entre les quals cal

destacar per la seva dedicació en Miquel Puig i en Xavier Miró. Posteriorment, de tothom és coneguda la magnífica feina del P. Joan Florensa. Precisament, en ocasió del projecte de reorganització de l'Arxiu General de San Pantaleo, el nostre Arxiu Provincial va rebre, el 26 de gener, la visita del senyor Marco Puzzi, del Museo del Risorgimento a Roma, i és a qui s'ha demanat d'orientar aquella reorganització. Amb molta alegria podem dir que va trobar el nostre Arxiu molt ben muntat i organitzat.

● Mentre van endavant les obres de la segona fase, l'Escola Pia d'Igualada no bada. El dia 20 de desembre omplia mitja pàgina del periòdic *L'Enllaç* amb un anunci de la seva activitat. Ens va alegrar de veure novament, entre la seva variada oferta educativa, l'anunci del nivell infantil.

● El periòdic comarcal *La Veu* de l'Anoia dedicava, el dia 21 de desembre, tres pàgines a entrevistar el nostre Àngel Cuevas, una entrevista molt interessant i bonica, regalimant humanitat i bondat per tots costats. Unes fotos de l'Àngel a la parròquia de San Nicolás y San Judas de l'Havana feien goig de veure. Tot un regal de Nadal. Trobareu l'article sencer en aquesta mateixa edició.

● El dia 22 de desembre, a la parròquia de Sant Ildefons, va tenir lloc una eucaristia per Mercè Carrasco, morta el dia abans a

Barcelona. Un dels seus fills, en Manel Martí i Carrasco, havia format part de l'Escola Pia durant uns anys i hi ha mantingut llaços ben propers. La celebració, d'acord amb el desig de la pròpia mare, va ser un acte de fe i d'agraïment joiós.

● Des del Senegal va arribar la notícia, el dia 23, que el P. Àngel Casas havia patit una mena de lipotímia, a Dakar. Sortosament, la cosa no va resultar gaire seriosa i aviat tornava a ser a la seva comunitat. Ens n'alegrem.

● El dia 11 de desembre, el P. Joan Segalés ja havia sortit de l'Hospital de Barcelona, per continuar el seu procés de rehabilitació a la comunitat de Santa Eulàlia, i això es va traduir en un bon progrés. Posteriorment, ha continuat el procés a l'Institut Gutmann. Li desitgem una milloria completa.

● Els dies 22 i 23 hi va haver els darrers actes de cloenda de l'any jubilar per recordar els 450 anys del naixement de Calassanç. A l'eucaristia final del dia 23, a Saragossa, hi va assistir el nostre P. Provincial en nom de la nostra Província.

● Els mateixos dies 22 i 23 de desembre, al pati de l'Escola Pia de Santa Anna, a Mataró, hi va haver les XII Jornades de futbol solidari, organitzades per l'Associació d'Amics de l'Escola Pia al Senegal, i a benefici de les obres educatives en aquell país.

● També el 23 de desembre va tenir lloc l'estrena, a Barcelona, de la pel·lícula «Lo mejor de mí», feta íntegrament a l'ESCAC, i que ha merescut molts elogis.

● «Obrim la porta a la memòria» era el lema de les Jornades de Nadal de la Província, que van tenir lloc els dies 27 i 28 de desembre, als locals de Servei Solidari.

El període recordat va ser de 1960 a 1976. Sembla que tothom va quedar satisfet de l'evocació. Cada sessió va ser introduïda pel P. Florensa, i va comptar amb força participació. Els únics que *flipaven* eren els més joves, que no van viure aquells anys. Esperem la continuïtat de la iniciativa. Recordar és bàsic per entendre el present i el futur.

● Els finals d'any van ser dies de força moviment, i el cronista demana excuses si s'oblida d'algú o li ha passat per alt. Sabem, per exemple, que a partir del 28 de desembre ens va visitar l'Ignasi Peguera, abans de retornar a Viena el 8 de gener. Del 27 de desembre al 2 de gener hi va haver la Trobada internacional que promouen els monjos de Taizé, a Ginebra. Sabem que hi van anar, amb un grup de jovent, el P. Víctor Filella, amb els dos juniors cubans, Yoel i Claro. El junior Aniol Noguera va aprofitar gairebé els mateixos dies per viatjar al Senegal, per consolidar els projectes de cooperació, del 27 de desembre al 7 de gener. I en Carles Gil va anar a la trobada de l'Escola Pia africana, que va tenir lloc al Congo Kinshasa, els dies 29 de desembre a 6 de gener. Finalment, el darrer dia de l'any, arribava des de Roma el P. Joseph Calassanç Diatta, per passar visita al metge que fa el seguiment de la seva coixesa. Va romandre a la nostra Província fins al dia 11 de gener.

● El mes de gener de 2008 començava amb l'arribada d'un comunicat oficial de la Província d'Aragó, que ens assabentava de la creació de la nova Vice-província del Camerun, fins ara Vicariat, als 20 anys de l'arribada dels escolapis aragonesos en aquell país (posterior a l'arribada dels escolapis del Senegal a Yaunde). Precisament el dia 5 de gener era ordenat el P. Gerald Obasi, religiós escolapi camerunès. Ens en congr-

tulem molt i els en felicitem. El mateix dia 5, però a la comunitat de Daloa, a la Costa d'Ivori, feia els seus vots solemnes el primer escolapi d'aquell país, Augustin Moro. Li desitgem força i fidelitat al seu compromís.

● El P. General va fer la Visita Canònica a la Viceprovíncia del Senegal, els dies 8 a 19 de gener. La visita va tenir un bon final, el dia 19, amb la Professió Solemne de l'escolapi senegalès, Sébastien Sambou, que va tenir lloc a la paròquia dels Màrtirs d'Uganda, de Dakar.

● El P. Agustí Herrero havia tingut darrerament alguns episodis de breus disfuncions en el ritme cardíac. El dia 8 de gener va ingressar a l'Hospital de Mataró perquè li implantessin un marca-pasos. La cosa, però, no va ser tan fàcil com es preveia. En primer lloc, el van reenviar a casa i no el van tornar a cridar fins al dia 25 del mateix mes, dia en què per fi li van fer l'operació. Tot anava bé, però sense saber com, li van fer una ferida o punxada al múscul cardíac, amb el blau corresponent, cosa que va obligar a tenir-lo sis dies a la UCI per precaució. Gràcies a Déu, tot va acabar bé i podia retornar a la seva comunitat de Mataró el darrer dia del mes de gener. Ens alegra molt el final feliç, després de la peripècia.

● També va passar pel quiròfan el P. Josep Massagué, operat a l'Hospital de Bellvitge, el dia 11 de gener, d'un tumor a l'ull esquerre. La recuperació va ser molt ràpida, creiem que en bona part pel ben conegut temperament animós i alegre del Josep.

● Encara el mateix dia 11, a la Facultat de Missionologia de la Universitat Gregoriana de Roma el P. Ferran Guillén participava, com a relator inicial del tema en una jornada d'estudi sobre «La missione

La nit de Reis, la comunitat de Sant Antoni va rebre una visita molt important. Un dels Reis Mags s'hi va desplaçar expressament (on devien ser, els altres dos?), acompanyat d'un Patge molt simpàtic i mogut. Us n'oferim una foto. Sort que "la premsa" hi era present per deixar-ne testimoni. El noi de la premsa porta el nom de Josep Mª Valls, a qui agraïm el reportatge.

nell'era della globalizzazione: per la comunione universale attraverso le Chiese locali».

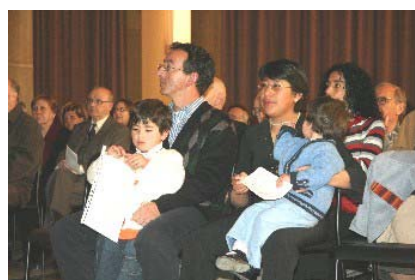
● La Germana Montserrat Gavín i Barceló, religiosa vedruna i germana del nostre P. Miquel Gavín, difunt, i que va ser Secretària de la URC durant molts anys, va morir a Berga el dia 12 de gener. Que descansi en pau.

● Una divertida confusió va fer que, el 14 de gener al vespre, un grup de persones esperessin a l'Escola Pia de Caldes de Montbui l'arribada del senyor Francesc Torralba, que havia de pronunciar-hi una conferència. Malauradament, l'espera va resultar inquietant fins que una trucada va aclarir que el conferenciant era a Caldes... de Malavella, buscant infructuosament l'escola! Ja ho deia sempre el recordat P. Ramon Marimon, que calia precisar millor llocs i dates!

● Per motius de la seva feina com a Ecònom Provincial, el P. Josep Mª Canet va viatjar al Senegal

els dies 15 a 20 de gener. Així va poder representar la Província en la Professiò Solemne del Sébastien Sambou.

● El mateix dia 15 de gener arribaven des de El Alto (Bolívia) en **Toni Massagué**, la seva esposa Mª Reina Reyes, i les seves dues nenes. El P. Provincial va anar a rebre'ls a l'aeroport. Els dies següents es va anar preparant l'acte, anunciat en la premsa local anticipadament (*Diari de Terrassa* de 4 de gener), que tingué lloc el diumenge 27 de gener, a migdia, a l'Escola Pia de Terrassa. Davant força escolapis i un nombrós públic, en Toni va pronunciar el seu compromís públic i jurídic d'engatjar-se com a escolapi laic. La cele-

bració, molt joiosa, serà recordada sens dubte en el futur, ja que era la primera vegada que passava una cosa així. Donem-ne gràcies a Déu. En Toni i la seva família va retornar a Bolívia el dia 4 de febrer.

● A la parròquia de Sant Sadurn de la Roca del Vallès, el dia 16 de gener, es va fer l'acte de presentació de dos llibres del P. Rodolf Puigdollers: «Avui és diumenge (l'eucaristia explicada)» i «Háblame del cielo», editats per STJ. Hi van participar Mn. Pere Farnés, Cristina Martínez, provincial de les Teresianes, i l'autor.

● La comunitat de Sant Antoni celebrà la seva festa patronal, el dia 17 de gener. Això acostuma a incloure la tradicional benedicció dels animals, que van fer els PP. Alcubierre i Vizcaíno, i el dinar de germanor, amb presència, entre altres convidats, del P. Provincial. Ara bé, els animals de l'Ajuntament, volem dir els cavalls de la Guàrdia Urbana, i altres animals domèstics que s'hi van aplegar, no van desfilars fins dos dies després, aprofitant que era dissabte. Els PP. Toni Baltà i José Antonio Vizcaíno es van encarregar de beneir-los abundantment... Aprofitant l'avinentesa, el conegut enigmista Màrius Serra demanava en els mots encreuats a *La Vanguardia* del dia 17 una paraula de set lletres que respongués a la definició «Sentir compassió al pati de les Escoles Pies». La resposta era «apiadar». ¿Fàcil, oi?

● El mateix dia 17 de gener va tenir lloc l'Assemblea de socis de Cintra, que com és sabut són els Provincials d'una trentena de Congregacions, entre les quals l'Escola Pia. Un dels punts de la reunió era, segons ha transcendit, engagar el procés de renovació de la direcció de l'escola, ocupat des de la seva creació ja ha fet 11 anys, pel Germà Joan Lluís Casanovas.

● En l'acte de presentació de dos nous llibres editats per Fragmenta, el dia 21 de gener a la Casa Àsia de Barcelona, algunes persones relacionades amb l'editorial van ser invitades a llegir un fragment dels textos de Confuci. Hi vam veure com a lectors en Ramon Mª Nogués i l'Andreu Trilla.

● La tarda del dia 23 de gener sortien de Barcelona els participants en el Simposi de Pedagogia, a Cullera, entre els quals el P. Provincial i el Secretari General. A l'aeroport de Manises hi van recollir el P. Dominique Basse, procedent de Roma. El Simposi, del qual n'oferim un *rapport* en aquesta mateixa edició, es va desenrotllar els dies 24, 25 i 26. En acabar, el P. Basse va venir a Barcelona fins el dia 30 que retornà al Senegal.

● El P. Genís Samper volava el dia 24 de gener, amb destinació a Cuba fins el 9 de febrer, per visitar i animar els antics alumnes que sempre l'esperen amb ganes.

● Mor al Senegal, el 28 de gener, la senyora Marie Thérèse Sambou, mare del nostre junior Frédéric Coly, que és actualment a Yaunde, Camerun, i a qui donem el nostre sentit condol.

● Tant el *Mundo Deportivo* com *El Periódico* del dia 29 de gener portaven la notícia del lliurament dels beneficis de la tercera edició d'un llibre solidari al Casal dels Infants del Raval. El lliurador dels 73.810 euros era Rijkaard, i el receptor el nostre Enric Canet, que sortia molt somrient a les fotos.

● A través d'un comunicat conjunt del P. Provincial i el Secretari General de les Institucions Educatives, de data 30 de gener, es comunicava oficialment que l'Escola Pia de Catalunya assumirà, a partir del dia 1 de setembre proper, la titularitat de l'escola Luz Casano-

vas, de la Congregació del Sagrat Cor de Jesús, Dames Apostòliques, a Nou Barris, Barcelona. Confiam que s'hi podrà fer un bon servei.

● El dia darrer de gener, el P. Josep Liñan va ser operat de pròstata a l'Hospital de Barcelona, d'on va sortir només dos dies després, donant proves del seu magnífic estat de salut, per tornar a la seva comunitat de Santa Eulàlia. Felicitats al nostre poeta balaguerí.

● El mateix dia 31 de gener, el nostre patriarca, P. Joan Farràs, celebrava joiosament els seus primers 96 anys, en els quals va tenir ocasió de comprovar que és molt estimat. Li desitgem que per molts anys continuï presidint com a degà la nostra Província. De la mateixa comunitat de Santa Eulàlia, felicitem també el P. Llorenç Bonet i el Germà Eutiquiano Carro, que van arribar als 91 anys, els dies 14 de gener i 1 de febrer respectivament. Que el Senyor els beneeixi.

● El P. Jaume Sistac era operat el dia 1 de febrer d'una lesió muscular, produïda de resultes d'una caiguda. L'operació va ser gairebé ambulatoria, ja que va suposar tan sols un dia d'hospitalització.

● El dia de la Candelera va arribar des de Roma on està seguint un curs per a formadors, el P. Christian Djinamoto Ehemba, de la Viceprovíncia del Senegal, que va fer una visita a la Província fins al dia 12 de febrer.

● La contra del diari *La Vanguardia*, en la seva edició tarragonina del dia 8 de febrer, estava dedicada a l'Octavi Fullat, ara que era a punt de fer, el dia 12, els seus (primers) vuitanta anys, que, per cert, li desitgem que siguin molt plaents i fructuosos.

● El mateix dia 8 de febrer tocava reunió del Consell de la Província, que va iniciar un interessant debat per posar al dia el document del Caràcter Propi de les institucions educatives, entre altres temes de l'ordre del dia.

● Per iniciar la Quaresma, la Província era convocada a un **recés a Calella**, animat pel P. Ramon Mª Nogués, que va parlar sobre "Experiència religiosa i cultura oberta". L'acte es va fer en locals de la nova escola, que fins era de Lestonnac. Dins el marc de la pregària quaresmal, els juniors cubans Claro i Yoel van renovar els seus vots temporals. Com de cos-

Els 91 anys del Germà Eutiquiano

Mi noble Hº Eutiquiano hombre de fe angelical con el agua del bautismo te señaló para siempre el bendito Calasanz. El pasó de los noventa trabajando con ardor dando clase a los pequeños siempre por amor de Dios. Cuando la santa pobreza obligaba a mendigar él salía por las calles humilde como el que más. Y de todas la virtudes que deseaba encontrar en todos los frailecillos la mejor era humildad.

Mil veces tú con tu ejemplo pidiendo en misas y más solicitabas del pueblo el óbolo redentor. Dale gracias a tu padre, el bendito Calasanz, que te atrajo a su rebaño de hombres de Dios de verdad. Démosle gracias al Padre que de Soria te llamó y te llevará a la gloria por tu humildad y fervor. Celebra con alegría los años que Dios te dio y nosotros pediremos que sean más, ¿qué mejor?

J.L.P. 1 febrer 2008

tum, el recés va acabar-se amb el dinar de germanor.

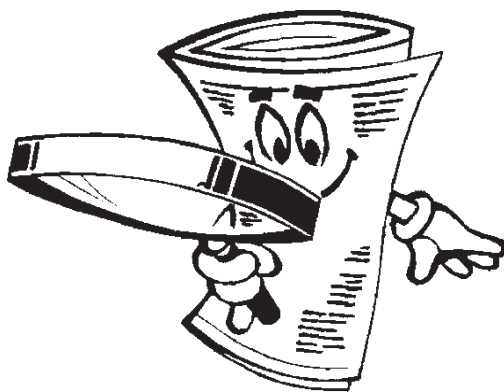
● Des de les Califòrnies va arribar la notícia de l'operació de pròstata del P. Antoni Pinya, el dia 12 de febrer, sense complicacions de cap mena. Li desitgem una completa i ràpida recuperació.

● Matí de reflexió, el dia 14 de

febrer, a la cúria provincial, per part del grup de persones més implicades en l'animació pastoral en les nostres institucions.

● A l'Escola Pia de Granollers, el dia 16 de febrer, Trobada de monitors i monitores dels grups Mou-te. També els antics alumnes del Calassanci es van retrobar, el mateix dia.

● Tanquem el bloc de notícies el diumenge 17 de febrer. El P. Provincial va sortir de viatge cap a Cuba, per participar en una reunió de Superiors Majors de l'Escola Pia en països d'Amèrica. Si Déu vol en tornarà el dia 29 de febrer.

**hem llegit,
hem vist,
hem rebut ...**

● Agraïm al P. Octavi Fullat que ens hagi fet arribar mostres de treballs seus de l'any 2006 i 2007, junt també amb unes fotografies de 1998 de l'Institut Octavi Fullat, a Cuernavaca (Mèxic).

● Deixem constància de materials diversos arribats sense que es pugui precisar la seva data. Per exemple, un exemplar de Memòries de Can Colapi (1955-1965), escrites per Josep Mª Mallafré i Anduig, antic alumne de l'Escola Pia de Sant Antoni. • L'ISEP, Institut Superior d'Estudis Psicològics va editar en forma d'article algu-

nes sessions dels anomenats Dimecres d'Educació, on hi surt citat el P. Marian Baqués en una intervenció sobre dislèxia. • També ens ha arribat a les mans el número 73 de la revista *Turons*, de l'escola Virolai (sense data), amb una bonica entrevista de tres pàgines al Ferran Sans, de l'escola Kalasans del barri de Sam Sam, al Senegal, encapçalada per una foto de mitja pàgina i a color on se'l veu molt afavorit.

● El dia 14 de desembre, la Generalitat va atorgar el premi Voluntariat 2007 a Punt de Referència pel programa Referents. Aquest programa proposa l'acompanyament d'un adult voluntari a joves tutelats i ex-tutelats i el nostre Isidre Carbonell n'és un dels suports principals.

● A *El Pregó* número 330, de 15 de desembre passat, hem llegit un escrit, «Sobre la vida i la mort», d'en Ramon Mª Nogués, que en realitat és una mena de resum del Congrés de l'associació Cristianisme al Segle XXI sobre el mateix tema, celebrat els dies 1 i 2 del mateix mes. La mateixa notícia era comentada també amplament pel Ramon Mª en un escrit a la revista *Foc Nou* del mes de gener. També la revista *Dialogal*, en la seva edició d'hivern 2007, publicava unes converses entre Ramon Mª Nogués i Adolf Tobeña sobre «Neurones i transcendència».

● El senyor Gaspar Vilarrubias escrivia el 13 de desembre un article a *L'Enllaç*, publicació de l'Anoia, sobre l'acte de reinauguració del santuari de la Pietat a Igualada. El to de l'escrit era més aviat laudatori, amb molts elements cordials de rememoració de persones d'altres temps.

● Deixem constància d'haver rebut *La Plega*, de l'Arxiu Provincial de l'Escola Pia de Catalunya, en la seva edició de desembre de 2007.

● La revista moianenca *La Tosca* corresponent al mes de gener de 2008 publicava una mena d'editorial de la direcció referint-se a una sèrie d'articles escrits durant dos anys pel P. Josep Mª Oller sobre diversos aspectes de la seva experiència en el treball amb persones que són a la presó, i que ara tocava a la fi. El cronista confessa la seva ignorància d'aquells articles, en deixa constància i fa ferm propòsit d'esmena ja que, gràcies a la bondadosa generositat del P. Josep M^a, ha rebut exemplars de la revista, dels dos anys anteriors, per poder-los llegir.

● El diari *Avui* va oferir un suplement especial, amb data gener de 2008, sobre ensenyament i els principals centres privats existents a Catalunya. Curiosament força fotos que n'il·lustraven el text, es podia reconèixer que eren de l'Escola Pia de Sant Antoni, que tenia també una pàgina sencera a l'interior.

● Ens va sorprendre de veure, a les pàgines salmó de *La Vanguardia* de 8 de gener, una bonica fotografia de les dues torres de la riera, a la finca de la Casa del Governador d'Alella. Tot plegat per servir de marc de fons a Jordi Villacampa, president del Joventut de Badalona que ara es dedica a cultivar vinya a Alella.

● Un dels suplementes de *La Vanguardia*, amb el nom d'*es* (estilos de vida), del 2 de febrer passat, portava un recull d'opinions que responien a la pregunta «¿Qué me relaja?». Doncs bé, una de les entrevistes era la Maria Pau Trayner, escolàpia de la comunitat del barri de Can Serra, a l'Hospitalet de Llobregat.

● Algunes persones van poder seguir el programa de ràdio «El matí de Catalunya ràdio» del 4 de febrer. En conversa amb en Bassas, sembla que l'Enric Canet va

96è aniversari del P. Joan Farràs

J.L.P. 31 gener 2008

Ha estat misericordiós
el bon Déu donant-te vida.
Quants cops has vist apuntar
l'aurora per a un nou dia?
Quants cops tingueres les mans
farcides d'Eucaristia,
per peixar tants xiquets
amb pa que tu beneïes?
Mestre de tants minyonets,
quina plaça n'ompliries!
El ressò de tantes veus
fins al cel arribaria.
Per omplir el pati de llum,
com la canalla volia,
desferes a cops de mall
la muralla gegantina
obra d'esclaus i gegants
que molts segles resistia.
La vida d'un escolapi

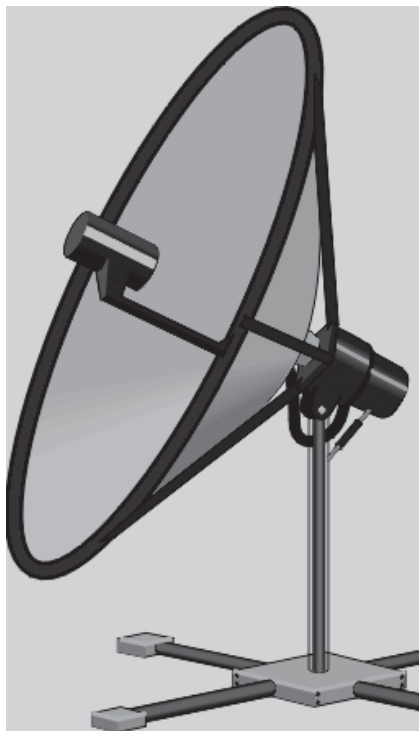
que ho ha donat tot a Déu,
amb quin pes la mesureu?
N'hi hauria prou per a pesar-la
amb els somriures d'infants?
amb l'alegria dels pares?
amb les carícies dels avis
i el consol de Calassanç?
o el goig de santa Maria
que veia riure els infants?
Si Jesús feia primer
en el seu Regne de glòria
el més petit minyonet
que seia a la seva falda,
quants minyonets has gronxat?
quantes llàgrimes eixugat?
i quants cors has alegrat
amb una vida tan llarga!
Donem-ne gràcies a Déu:
que una vida no té preu!

arribar a dir que el bisbe Cañizares de Toledo era *un heretge*. Bé, si ens atenim a l'etimologia, sense gaire precisions d'escola... Contràriament, feia un elogi de l'abat Soler, de Montserrat, per les seves recents declaracions a favor de la concòrdia i el diàleg. La reunió d'Abats i Provincials de Catalunya va fer pública una nota el dia 4 de febrer, en el mateix sentit de les

paraules del P. Abat de Montserrat. Entre els signants de la nota hi havia el nostre P. Provincial.

● Lamentem molt no tenir l'original de *L'Eco de Sitges* de 8 de febrer, que hauríem volgut reproduir, del qual ens ha arribat tan sols una fotocòpia de mala qualitat. Suficient, però, per assabentar-nos que el P. Francesc Carreró seguint els

costums de la seva vila natal de Sitges s'havia disfressat de presidiari, a Guanajay, amb el número 15 7939 ben visible, que no sabem què significa. Confiam que no respongui a la realitat...

● No totes les notícies que podem recollir són laudatòries. Al periòdic *SPORT* d'11 de febrer, Emilio Pérez de Rosas citava el cas (tret de la secció de cartes al director, de *El Periòdico*) de l'entrenador de l'equip infantil de l'Escola Pia de Sabadell. Segons aquella font, sembla que donava consignes durant un partit contra el Llorençà, del tipus (*sic*): «Romperle las piernas al 11» o «Cuidado con esa puta», en referència a l'única jugadora de l'equip contrari... ¿Va ser així?

● Ha sortit el llibre «Escola, religió i poder», els autors del qual són Enric Canet, Enric Puig i Pere Vilaseca, que recull opinions de força persones sobre el tema, entre els quals hi ha en Ramon Mª Nogués i en Francesc Guti. La presentació oficial, però, no serà fins al dia 21 de febrer, fora ja de

l'abast d'aquest número de **catalaunia**.

● Tenim ocasió d'oferir als nostres lectors una fotografia de la pintura existent al cambril de la Mare de Déu de Montserrat, on apareix *el nostre*, Calassanç. Segons ens ha explicat el P. Florensa, aquesta pintura es pot veure bé si hom es col·loca d'esquena a la imatge de la Mare de Déu, o sigui on hi ha l'altar del cambril. Llavors, la pintura queda al fons a l'esquerra. El problema és que, just al seu dessota, hi ha un llum que en dificulta la visió i, especialment, la possibilitat de fotografiar-la. D'aquí l'interès d'aquesta fotografia que presentem. De res.

